

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ars Semper Gavdendi

Demonstrata Ex Sola Consideratione Divinae Providentiae Et Per
Adventuales Conciones

Sarasa, Alfonsus Antonius de

Antverpiae, 1664

§. III. Hinc etiam ostenditur bene à Deo peccata permitti. Primò quidem, quia gloriosius Deo à Creaturâ libero arbitrio praeditâ liberè, quàm ab alijs neceßitate obediri.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13517

§. III.

Hinc ostenditur, bene à Deo peccata permitti. Primò quidem quia gloriosius Deo; à creaturâ libero arbitrio pradiâ, liberè, quàm ab aliis necessitate sibi obediri.

Obicitur multa mala esse in mundo & præsertim peccata, quæ non sunt ex gloriâ Dei.

HÆc si ita prorsus sint, inquires, gloriosumque se in omnibus præbere desideret Magnus Deus, cur igitur tanta mala orbem hunc occupant? an hoc directori omnium potest esse honorificum? morbos, venena, rerum interitus, certè mala videntur esse, aut saltem non adeò bona, ut quis de iis à se inuectis gloriari meritò possit, neque verò in cælestem patriam ea admittentur, quòd saltem non sint bona. Adde; quis rectè administrari iudicet hanc Rempublicam, in quâ pessimo cuique ad summas dignitates, diuitiasque pateat via, probis occludatur? cur illi diuites qui diuitiis sunt abusuri; hi egeni, quibus pecuniæ, virtutis liberalitatisque futura esset materia? Denique si gloriam suam spectat Deus, sanè gloriosum non est, passim imperia eius excuti, pessumdari, violari; nisi quis etiam dicere voluerit, homicidia, adulteria, blasphemias, idololatriam, veneficia, atque his peiora, ad gloriam illius conducere, qui nullò negotiò tanta scelera poterat euitare. id si ita sit, melius certè est peccata esse, quàm non esse; atque adeò non peccat qui peccat, facit enim id, quod esse melius est.

Ostenditur melius fuisse ad manifestationem Gloriam Dei permitti peccata.

Multa hinc simul congeruntur, quæ paulatim enodabimus. Ultimum nunc, quodque Diuinæ Prouidentiaæ ofores maximè semper vrgent, iam aggredior. Et ut responsio sit manifestior, illud iam moneo, longè aliam esse quæstionem, meliusne sit, in rerum naturâ esse scelera aut non esse, aliam verò, meliusne sit permitti scelera nec impediri, an neutiquam permitti. Certum id est, melius fore Vniuerso, si nulla fuerint omnino peccata, nec quidquam quod æternæ legi obstrepat; at verò id etiam certum esse aio, melius æterno legislatori fuisse, peccata permittere, nec omnimodis cauisse, ne legi suæ contrauenire quisquam posset. Hoc quidem sic fiet manifestum.

Ratio prima est quia

Primò enim, ad Gloriam Dei conducibilius fuisse aio, creaturam

turam aliquam inter corporeas (puta hominem producere, quæ libero prædita arbitrio, posset agere quod præcipitur vel non agere, obedire Deo, aut si vellet imperia detrectare: ac proinde quæ peccare si vellet, posset; posset nihilominus etiam non peccare. Hoc si planum fecero, etiam gloriosius esse Deo peccata permitti, fiet illico manifestum. Iam verò, non id ex eo probò capite, quòd longè oprabilius sit homini ipsi, libero præditum esse arbitrio, ac proinde peccare posse, quàm si omnis peccandi facultas ei prorsus fuisset adempta. benefaciendi namque necessitas, & malè agere non posse, vt summum, feliciorem fortasse fecisset hominem, meliorem autem nullo modo, nec verò etiam meriti alicuius laudisque capacem. Nulla enim laus ex eo promanat opere, quod necessitas exprimit: neque quidquam honoris præmiiùe meretur Sol, quantumcumque magnis quos exhaurit quotidie laboribus; quia quod agit, sic agit, vt id non agere minimè possit. itaque nihil laboribus illis debetur; non enim tam agit quàm agitur. Laude verò tantum dignus est is, *Qui potuit transgredi & non est transgressus, facere mala & non fecit. Quis est hic & laudabimus eum; fecit enim mirabilia in vitâ suâ;* vt apud omnes in comperto est. Melius itaque homini est posse peccare & non peccare, quàm tantummodo peccare non posse. Verùm, cum iam non quid homini melius sit, sed quid Deo ipsi gloriosius sit spectem, hanc in alium locum differo disputationem. Istud iam agendum est.

gloriosus est Deo, obsequium ei præstitum à creaturâ quæ libero arbitrio, quàm quæ necessitate ei inservit.

Eccl 31.

21.

Nemo certè id mihi negauerit, multo gloriosius esse, Principem obsequio suo libero homines habere addictos, qui sponte suâ, Principique placendi studiò eum comitentur, eius imperia nutusque excipiant, quàm si non nisi mancipiis stipatus in publicum prodeat, iisque adhuc ferro colligatis, ne si Principis latera nolint claudere, obsequium tamen debitum detrectare non possint. Atqui mancipia quæ suos nutus, non voluntate, sed necessitate obseruarent, habebat Deus infinita; omnes videlicet ratione carentes creaturas. Sic sanè Sol, Luna, Cælorum Terræque orbes *Faciunt verbum eius, fateor, sed necessitate compellente faciunt.* Ab eiusmodi ergo mancipiis satis superque prospectum cum esset Diuinæ aulæ, an non id etiam Maiestati tantæ debebatur, vt eos haberet subditos, qui sibi sponte suâ voluntariè se suaque subiicerent? Ita planè. Quod si id est, iam certè

est euidens, honestius longè Deo fuisse Angelos, hominesque creari liberò prorsus præditos arbitriò, quique se Deo subdere si vellent, possent, possent etiam nolle se subdere. horum enim obsequium liberum cum sit, longè ei cui præstatur, est honestius, quàm quòd ab inuito per vim, aut etiam necessitate à ratione carentibus creaturis exprimitur.

Alterum est, quòd præclare virget Augustinus his verbis. *Quibus autem videtur sic hominem fieri debuisse ut peccare nollet, non eis displiceat sic esse factum, ut non posset peccare si nollet. Numquid enim si melior esset, qui non posset peccare, ideo non bene factus est, qui posset & non peccare? Aut verò usque adeo desipiendum est, ut homo videat melius aliquid fieri debuisse, & hoc Deum vidisse non putet: aut putet vidisse, & hoc Deum facere noluisse: aut voluisse quidem, sed minimè potuisse? Auertat hoc Deus à cordibus piorum.* Expendenda hinc verò sunt ea Augustini verba *Qui posset & non peccare.* Si enim sic creatus homo esset, ut non posset non peccare, procul dubio peccata commissa non homini, sed hominis conditori verterentur vitio & dedecori. Iam verò ab eo perpetrantur, qui cum peccat, *possit & non peccare:* id sanè non ex Dei mente fit, sed ex peruersitate eius, qui licet malè, liberè tamen prò suo peccat arbitrio. talem verò condi hominem melius erat, quia Deo gloriosius talem sibi obsequi, qui excutere quæ posset, non inuitus accipit imperia, & libens paret.

Tamen demus id sanè, melius futurum homini, peccare si non posset; an idcirco melius est illico, non esse in rerum naturâ hominem peccare qui posset? Sit sanè aurum argento præstantius; an hinc rectè concludes tu, melius fore si argentum non esset? an non conducibilis est & aurum esse, & argentum naturæ non deesse? aut quia argento aurum est pretiosius, idcirco argentum credis aurum quoque fieri debuisse? Id sanè non dixeris nisi valdè abs re. Nam hoc si dederis, in promptu est quod reponam; dicam enim & ferrum, argento vilius, in auri massas debuisse conformari: neque minus verè terram omnem, aquas, aëremque, non nisi solidum auri corpus esse debuisse, quia his omnibus melius est aurum. Quis verò id dicet, nisi cui natura ipsa exosa est, quique interitum optat orbis vniuersi? Aliud igitur est afferere aurum præstare argento, & illud hòc esse melius, aliud verò melius esse argentum non esse. Aliud quoque est hominem
saltem

22.
O. Aug.
2. contra
aduersa-
riū legis
c. 14.

23.

saltem aliquem, meliorem fore qui peccare non posset; aliud plane, melius non esse, hominem existere qui peccare cum possit, possit etiam non peccare.

24.
D. Aug.
l. i. de
Gen ad
sic 8.

Acutè rem hanc vrget Augustinus, obtrectatoribusque occuldit os. *Cum equare volunt genera bonorum, inquit, numerum minuunt; & inmoderatè augendo vnum genus, alterum tollunt. Quis enim hoc audiret, si diceret, quoniam excellentior est sensus videndi quam audiendi, quatuor essent oculi, & aures non essent? Ita si excellentior est creatura que Deo subditur . . . quis rectè intelligens dicat, talis esset ista qualis illa: nec videat se nihil aliud dicere, quam non esset ista, sed solum esset illa?* Præclare hæc vt solet Augustinus. Enimuerò, vt nobilissimum corporis membrum oculus sit, auribusque longè excellentius, quis tamen rectè dixerit, non melius esse corpori ab auribus simul & ab oculis, quàm si sine illis, quatuor oculos circumferret? nam si hoc vrges; vrgebo & ego, omnia corporis membra adeoque corpus totum quantum est, non nisi oculum esse debuissè; quod nimis profectò est absolum: cum id satis constet, humani corporis admirandum artificium, ex tantâ membrorum diuersitate, & mutuâ coniunctione existere.

25.

Neque vero de magno mundo aliter quam de microcosmo philosophandum est. Certè tanta creaturarum varietas, artificis industriam, artem, maiestatemque maximè commendat. Hæc verò inter cæteras præstantissima est diuersitas, quod tam varia, modisq; tam variis, Diuinitati à creaturis præstentur obsequia. Ab inanimatis enim & ratione carentibus, necessariò; à dæmonibus & supplicio æternò damnatis, quasi à reluctansibus mancipiis per vim coactionemque dum seruitur; ab Angelis felicibusque animabus, vt potè, in gratiâ confirmatis voluntariâ quidem agnitione adoratur, sic tamen vt peccare non possint: ab Homine denique in terris constituto, eius imperia legesque sic obseruantur, vt ea nihilominus libero vndequaue arbitrio possit excutere, obedientiamque denegare. An non hæc præclara sanè, gloriosaque magno Deo, sibi deseruientium est varietas? an non ea Maiestatis est euidentis illustrisque commendatio?

Quatuor
creaturarū
diuersis
modis Deo
obsequen-
tium gene-
ra.

26.

Quod si ita est, varietatem hanc nè tollat, numerumque ne minuat, vt rectè Augustinus, dum genus alterum sibi deseruientium auget; necesse sanè fuit peccata permittere: ne dum libero

vim infert arbitrio, & naturam mutet, & gloriam sibi adimat, quam ei dat liberè deferuentium species & multitudo. *Quamobrem* vt D. Dyonisij verbis vtar, *vanum sermonem plurimorum nequaquam approbamus, qui aiunt Diuinam Prouidentiam, nos vel inuitos ad virtutem debere impellere. Nam non est Prouidentie, naturam violare. Quamobrem tanquam Prouidentia, que natura cuiusque conseruatrice sit, libero motu peditis vt liberè se mouentibus, & vniuersis ac singulis modo quodam vniuerso ac cuilibet proprio, prospicit (in quantum eorum quibus prouidetur natura capit) vniuersæ atque omnigenæ Prouidentie beneficia, que cuique pro captu suo dantur: ita ille.*

D. Dyon.
l. de Diu.
nom. c. 4.

Atque hinc ad secundam propositæ veritatis demonstrationem gradum facimus. Nam præterquam quòd gloriosius Deo sit, creaturas esse peccare quæ possent, vt euidenter ostendimus; istud adhuc longè profectò gloriosius, quòd quemlibet hominem suæ relinquens naturæ & arbitrio, & verò etiam peccata sceleraque sic quæsi tacitus permittens, ijs ipsis tamen summâ dexteritate vtatur gloriæ suæ studiosus Deus, vt præstitutum sibi scopum assequatur, maiorem videlicet gloriæ suæ, nominisque manifestationem. Sic nempe summa nauiculariæ artis est, non quòd nauis gubernator, ventos pro suo libitu componat, septentrionalemque meridionali mutet pro vt res fert & necessitas; hoc enim non est nauclerum agere: sed ventis vt, prout indito sibi feruntur impetu, velaque velificationi obtendere, sic vt aduerso etiam vento cursum sibi præstitutum promoueat, hæc demum naucleri gloria est, quæ tota in artis suæ manifestatione exercitioque consistit.

27.

Deinde gloriosius est Deo, peccata permitti: quia per ea ipsa gloriam suam amplificat, ostendendo nimirum longè plures perfectiones suas, quam si peccata nulla fuissent, aut esse potuissent.

Secunda
ratio, quia
peccata v-
sua est

Magnus sese hinc mihi aperit dicendi campus. Stringenda tamen erit oratio, ne diffluat. Verùm id quidem est, posse Deum, vt rerum omnium conditorem & arbitrum, naturæ legem

28.